

Motion till riksdagen 2006/07:Kr237

av **Siv Holma m.fl. (v)**

Feministisk handlingsplan för en jämfäställd kultur

1 Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med en proposition innehållande en feministisk handlingsplan för en jämfäställd kultur.

2 Motivering

Det är allmänt känt att kulturkonsumenterna oftast är kvinnor, men hur stor andel av beslutsfattarna är män? Och på vilka poster sitter kvinnorna respektive männen?

I *Plats på scen*, betänkande av Kommittén för jämfäställdhet inom scenkonstområdet (SOU 2006:42) konstateras bland mycket annat att kvinnor utgör en ”högst närvarande majoritet som publik till teatern, dansen och operan, medan män i stället utgör en majoritet på ledande poster inom organisationerna samt präglar repertoaren och de erfarenheter som står i fokus där”. I ett avsnitt om ”teaterns skiftande kvaliteter” i samma betänkande jämför Ylva Gislén kvalitetsbegreppets användning inom teatern med hur det används inom högskolor och universitet: ”Kvalitet verkar här vara något som förutsätts, något som ligger implicit i de ekonomiska resurserna, i statusen, som i sin tur alla ser som en förutsättning för att kunna bedriva forskning och utbildning med kvalitet, samtidigt som man måste visa på kvalitet innan man får förutsättningar att vara bra ... Samma positiva moment 22 som på Dramaten och för de framgångsrika manliga konstnärerna, samma negativa moment 22 för de fria grupperna och för alltför många av de kvinnliga konstnärerna.” Gislén pekar på hur kvalitet ”osynligen laddas med kön”. Och det är ju den som visar upp ”kvalitet” som får anslag och ges möjlighet att arbeta och föra fram sin världsbild och sitt budskap. Kommittén summerar sitt över 400 sidor långa betänkande i ett antal bedömningar och slutsatser.

Fel! Okänt namn på

Det är väl känt att det inte bara är inom scenkonstområdet som det råder ojämna maktförhållanden – på det ena konstområdet efter det andra går det att räkna upp exempel på hur kvinnor underordnas män. På musikområdet, i orkestrarna, råder en starkt hierarkisk struktur. Kvinnors möjligheter att få ledande arbeten är små och kvinnliga kompositörer har svårt att få ekonomiskt stöd. Kvinnor som arbetar med bild och form har svårare än sina manliga kolleger att få stipendier och uppdrag. Inom filmbranschen har kvinnor genomgående svårare än sina manliga kolleger att få finansiering för sina projekt, om det inte gäller barn- och ungdomsfilm.

I våra större dagstidningars styrelser är den manliga dominansen stark, och i tv-rutan är fortfarande två av tre personer män, konstaterades i oktober i år i en doktorsavhandling vid Göteborgs universitet. Dessutom, säger forskarna, är tre av fyra maktpersoner män, och kvinnor är fortfarande underrepresenterade i alla genrer i svensk television.

I kulturinstitutionernas styrelser sitter mestadels en majoritet av kvinnor. Ändå avlöser rapporterna om ojämställdheten inom kulturlivet varandra. Det räcker inte att räkna kvinno- och manshuvuden, det handlar om var makten sitter och det handlar om ingrodda reaktionsmönster.

”Känner publiken att samhället utanför teatern har hunnit mycket längre och att vi inte hinner med att gestalta det, kommer folk att välja bort teatern”, säger Birgitta Englin, f.d. ordförande i utredningen *Plats på scen*.

3 Kartlägg och åtgärda hela kultursfären

Utredningen *Plats på scen* (SOU 2006:42) är ett stort steg framåt. Det gäller att göra något av den, och det gäller att inte stanna upp när nu startskottet har gått. En aktionsgrupp, liknande den som tidigare arbetade inom barnkulturområdet, bör tillsättas och ges i uppdrag att kartlägga kulturlivet ur ett köns- och maktsperspektiv både vad gäller dem som skapar kulturutbudet och dem som använder det. I kartläggningen skulle även ingå hur köns- och maktfördelningen ser ut inom den politiska och byråkratiska sfären. Slutligen ska gruppen presentera en åtgärdsplan för en positiv utveckling. Regeringen bör återkomma med en proposition innehållande en feministisk handlingsplan för en jämställd kultur.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 29 oktober 2006

Siv Holma (v)

Torbjörn Björlund (v)

Egon Frid (v)

Eva Olofsson (v)

Peter Pedersen (v)

Rossana Dinamarca (v)

Elina Linna (v)

LiseLotte Olsson (v)